

LIIKEMIEHIÄ JA VAIKUTTAJIA

HENKILÖITÄ JOILLA OLII SUURI MERKITYS
KAUPPA- JA LIIKEMIESKULTTUURIN
KEHITTÄMISESSÄ KOKKOLANSEUDULLA

Lars-Eric Thylin
2019

AIKAISIA PORVAREITA	KUVAUS	AJANJAKSO
Henrik Hoffrén	Kaupungin rikkain porvari joka joutui venäläisten ryöstämäksi Isovihan aikana	Noin 1650-1713
Zacharias Walding	Energinen ja menestyvä. Joutui useiden venäläisten ryöstöjen kohteeksi	1721-
Petter Stenhagen	Muutti Piteåsta Kokkolaan. Hänestä tuli kaupungin merkittävin kauppias	1730-luku
Lorentz Steen	Laivanrakentaja ja merkittävä kauppias, raatimies ja valtioneustaja. Kehitti laivanrakennuksesta suurteollisuudeksi	Muutti kaupunkiin 1722
Rahm:in perhe Johan Rahm d.ä. (s. 1687) Pojat Johan d.y., Erik, Nils ja Henrik	Muutti Isovihan aikana – 11 lasta Kehittivät Rahmin kauppahuone Johan (nuorempi) lunasti kauppahuoneen veljensä kanssa ja he sijoittivat myös laivanrakennustoimintaan. Veli Henrik oli tunnettu valtionmies ja osallistui Anders Chydeniuksen kanssa tapulioikeuksien aikaansaamiseksi	1723-
Pormestari Westring	Kauppiassuvun esi-isä	1720-
Alexander Donner	Kauppias Tukholmasta, johtava asema. Naimisissa rovasti Jacob Falanderin pojantyttären Annan kanssa	1700-luvun loppupuolella

**ANDERS
CHYDENIUS
1729-1803**

Seudun oma kasvatti, Alavetelin pappi, sittemmin Kokkolan/ Gamlakarleby seurakunnan kirkkoherra, teologian tohtori, antaa ei ainoastaan seudulle vaan koko Pohjanmaalle uuden nosteen. Chydeniuksen määrätietoinen taistelu johtaa siihen että 1765-vuoden eduskunta myöntää tapulioikeudet kaupungeille Kokkola, Vaasa, Oulu ja Pori.

- Ulkomaan vienti voi alkaa -

Anders Chydenius.

HENRIK RAHM

1732-1799

***Kauppia, kansanedustaja ja
laivanvarustaja***

Aloitti veljensä Johanin kanssa
purjehdinta ulkomaille sen jälkeen
kun Kokkola oli saanut
tapulioikeudet.

Vuonna 1781 hän oli osakkaana
seitsemässä Kokkolalaisessa
aluksessa

*Vaimona Elisabeth Margareta Roos
Maria Elisabet Rahmin isä. Maria oli
Anders Roosin vaimo.*

ANDERS ROOS D.Ä. 1750-1810

Kauppias, laivanvarustaja

Anders Roos d.ä. (vanhempi) oli vuosisadan vaihteessa 1800 Suomen menestyksellisin kauppias ja laivanvarustaja. Hän oli älykäs ja röyhkeä liikemies joka keräsi omaisuutensa lähettämällä puutavara- ja tervelastilla olevia aluksiaan sotaa käyviin valtioihin.

Rahtaaminen epävarmoilla merillä oli suuri riskinotto koska uhkana oli menettää aluksensa ja lastinsa sotaa käyvien maiden merikaappareille.

Roosin ottama riski kuitenkin kannatti : vuoden 1800 alkaessa hän oli ei vain Kokkolan vaan koko Suomen varakkain porvari.

Anders Roos.

JOACHIM DONNER 1763-1822

Kauppaneuvos, laivanvarustaja ja kauppias

Joachim Donner kuului vuosisadan 1800 vaihteessa Suomen pätevimpiin laivanvarustajiin ja kauppiaisiin. Hän oli osallisena siihen että kotikaupungista kehittyi maamme merkittävin merenkulkukaupunki.

Donner oli aikansa tavoin monipuolinen kauppias jonka liiketoimintaan kuului tukku-, vähittäis-, koti- ja ulkomaan kauppa, laivanvarustus, tupakkakehräämö, sahatoimintaa sekä pikin valmistus.

Hän osallistui myös aktiivisesti yhteiskunnalliseen toimintaan ja oli kotikaupunkinsa pormestari.

Joachim Donnerin (1763-1822) lapset

Miten lapsille ja kauppahuoneelle kävi ?

Anders (1796-1857), **Alexander (kaksoiset 1796-1822)** ja **Jacob** (1804-1861)

Joachim Donnersin vanhin poika Anders jatkoi kauppahuoneen toimintaa isänsä kuoleman jälkeen 1822.(Kts eri kuvaus Andersista!)

Alexander kuoli samana vuonna kuin isänsä.

Kolmas poika Jacob harjoitti myös menestyksestä liiketoimintaa perheen perinteen mukaan. Hänen talonsa on vieläkin Isonkadun varrella- N.k. Mercurius-

talo. Taloa jälleenrakennettiin palon jälkeen vuonna 1919. Jacob Donner oli naimisissa Maria Aemelaeuksen kanssa ja heidän tyttärensä Helena Emilie avioitui Stenhagen-suvun edustajan kanssa. (*Annikki Wiirilinna*)

Kun Handelsföreningen osti Donnerien talon Isokatu 29 vuonna 1885 sisustettiin ylempi kerros kahvilaksi.

Vuonna 1908 perustettu myymäläapulaisyhdistys Mercurius (butiksbiträdesföreningen) osti talon vuonna 1917 ja jatkoivat kahvilatoimintaa.Tämän jälkeen puhuttiin yleisesti Mercurius-kahvilasta. (*E.Huima*)

”Mercurius”

Joachim ja myöhemmin Anders Donnerin talo
Muutettu eri vaiheissa

Jacob Donner

Carl Donner (Andersin poika)

**CARL FREDRIK
RAHM
1773-1816**

Kauppia ja laivanvarustaja

Isä oli Johan Rahm, Henrik
Rahmin veli

Kauppahuone ja laivanvarustus

**ANDERS (ANDREAS)
KYNTZELL
1779-1849**

Kauppaneuvos

Jan Kyntzellin nuorempi veli.

- harjoitti menestyksellistä liiketoimintaa.
- oli laivanvarustaja, raatimies ja isännöitsijä tupakkatehtaassa, josta hän itse omisti neljäsosan.
- omisti ainakin kolme kiinteistöä, ja yksin 11 laivaa sekä oli osaomistajana lisäksi 14 aluksessa.
- Veljekset Jan ja Anders Kyntzell olivat kunnioitettuja ja arvostettuja miehiä, jotka ilman opintoja hankkivat sekä sivistystä että kielitaitoja. Molemmat osasivat äidinkielen lisäksi saksaa ja ranskaa. Anders osoitti merimiesten käsittelyohjeissaan kapteeneilleen sellaista humanisuutta, joka oli paljon edellä aikaansa.

(E.Huima)

ANDERS ROOS D.Y.
(NUOREMPI)
1785-1842

Kauppahuone Roosin seuraava edustaja oli Anders Roos nuorempi. Hän sai hyvän koulutuksen, opiskeli ensin Åbo Akademi:ssä ja myöhemmin Englannissa. Hän osallistui jo 17-vuotiaana isänsä liiketoiminnassa, itsenäistyi virallisluvalla 19-vuotiaana ja sai porvarioikeudet kun hän oli 24 vuotias. Samana vuonna (1809) hän avioitui Maria Sofia Lindskogin kanssa, Pietarsaaren rikkain miehen Adolf Lindskog ja Anna Catharina Niclasdotter Malm:in tytär.

Kokkolan kauppalaivaston ollessa suurin 1830-luvulla, omisti Anders Roos nuorempi lähes kolmasosan laivastosta. Hän omisti myös useita sahoja ja puutavara oli tärkeä vientituote kauppahuoneelle.

Anders Roos d.y. (nuorempi) perhe

Vaimo: **Maria Sophia Roos (Lindskog)**

Synt.: **14.07.1787**

Kuollut: **16.05.1856 (68)**

Kokkolassa (kramppi)

Vanhemmat: Adolph Lindskog ja Anna Catarina Malm

Lapset: Catharina Sophia Roos; Anders Oskar Roos; Adolf Roos; Rosina Amanda Etholén; Maria Bernhardina Malm; Adolphina Mathilda Petander; Constance Elisabeth Roos; Lovisa Hildegard Nordensvan; Otto Herman Roos ja Sophie Emelie Schmiedte

Mitä sen jälkeen tapahtui ?

Vanhin poika **Anders Oscar** oli taiteellinen ja muutti Tukholmaan, jossa hän julkaisi m.m. kirjan. Hän teki vararikon ja muutti myöhemmin Himankaan jossa hän piti majataloa.

Nuorin poika **Otto Herman** jatkoi kauppatoimintaa mutta suhdanteet heikkenivät ja kauppahuone teki vararikon vuonna 1881.

Tytöt tekivät edulliset avioliitot.

Muotokuva on J.E. Lindin tekemä
Suomen Kansallismuseon kokoelma.

Kaulakoru on keisari Alexanderin lahja vierailun yhteydessä 1819

ANDERS DONNER 1796-1857

Kauppaneuvos ja laivanvarustaja

Anders Donner oli 1800-luvun alkuaikoina merkittävä Kokkolalainen laivanvarustaja. Hän rahtasi puutavaraa Pohjanmaalta ja Viipurista.

Krimin sodan aikana hän sai sotasankarin arvostuksen kun hän oli koonnut ryhmän vapaaehtoisia puolustamaan Kokkolaa englantilaisia sotaluoksia vastaan, niin sanotussa Halkokarin Kahakassa.

Tämä taulu on
Presidentin linnan
Keltaisessa salissa

Anders Donner:in perhe (1796-1857)

Miten
kuuluisan kauppahuoneen kävi ?

Vaimo: **Olivia Mathilda Donner (Dahlström):**

Syntynyt: 29.06.1803

Kuollut: 19.09.1857 (54)

Kokkola

Vanhemmat: Olof Andersson Dahlström Hedvig Ulrika Lindh

Lapset:

Anders Donner; Hedvig Matilda

Wasastjerna; Sofia Wilhelmina

Donner; Joachim Alexander Andersson

Donner; Gustaf Victor Donner; Carl

Jacob Sixtus Andersson

Donner; Herman Andersson

Donner; Professori Otto Donner; Nestor

Andersson Donner ja Carolina

Andersdotter Donner

Kauppaneuvos Anders Donnerilla oli kolme poikaa, mutta vanhin Anders d.y. (1823-58) kuoli tyfukseen vain vuoden isänsä kuoleman jälkeen.

Seuraava veli Joachim Alexander (1827-92) jatkoi kauppahuone- ja varustamotoimintaa yhdessä kolmannen veljen Carl Jacob Sixtusin (1830-88) kanssa. He perustivat vuonna 1860 Donner & Co yhdessä Alfred Björkmanin kanssa. Yhtiö omisti m.m. Arctic ja Atlantic sekä parkkilaiva Baltic. Varsin arvokas oli Arctic, joka oli rakennettu tammesta ja kupari-nauloilla. Kun yhtiö purettiin kahdeksan vuotta myöhemmin tuli Carl Jacob Sixtus kauppahuoneen johtoon ja hän sai myös Arctic-laivan.

Krimin sodan ja epäonnistuneitten kauppajen takia vuosina 1840–1850 oli kauppahuoneen varallisuus omistajansa kuollessa vajaat kolmasosa siitä mitä se oli ollut Kokkolan merenkulun kulta-aikoina 1820- ja 1830-luvuilla. Pesäluettelon mukaan Anders Donner ei omistanut ainuttakaan kauppalaivaa, kun hän muutama vuosi aiemmin oli siirtänyt liiketoimintansa pojalleen Anders Donner d.y. nuoremmalle.

JOHAN GUSTAF (JAN) FORSÉN 1799-1874

Kauppias, laivanvarustaja ja raatimies

*Forsén kuului Kokkolan merkittävimpiin
kauppiaisiin*

*Naimisissa Johanna Maria Staudingerin
kanssa, jonka isä Georg Staudinger toimi
lääkärinä Kruunupyssä. He saivat 11 lasta.*

*Hänet tunnettiin myös kauppahuoneensa
suuresta hamekaupasta.*

Maria ja Jan Forsén

Isokatu 10
Rakennettu 1839

JOHAN WILHELM SNELLMAN

1806-1881

Opiskeli Åbo Akademiassa samanaikaisesti kuin Runeberg ja Lönnrot

J.V. Snellman syntyi Tukholmassa 12.5. 1806. Hänen isänsä oli menestynyt merikapteeni, joka kuten äitinsä oli kotoisin Pohjanmaalta virkamiessuvusta.

Perhe muutti takaisin Kokkolaan vuonna 1813. Vuotta myöhemmin, kun nuori Johan Vilhelm oli vain 8 vuoden ikäinen, hänen äitinsä kuoli lastensänkyyn synnyttäessään kuudennen lapsensa.

Johan Vilhelm lähetettiin Ouluun asumaan sukulaisen kanssa ja käymään Uleåborgs trivialskola, ainoana perheen lapsijoukosta. Hänelle suunniteltiin laajaa akateemista koulutusta. Suomen kieltä hän oppi opiskelukavereittensa kautta (Runeberg ja Lönnrot).

Snellman tuli ylioppilaaksi 16 vuoden ikäisenä. Hän aloitti opiskelunsa Åbo Akademiassa vuonna 1822, samana vuonna kuin Johan Ludvig Runeberg ja Elias Lönnrot, joista tuli hyviä ystäviä.

Snellmanin
synnyinkoti
Tjärhovsgatan 5
Stockholm

ALEXANDER BOEHM
1802-1890
CHARLOTTA BOEHM
(F.KYNTZELL)
1814-1908

Kauppias

Boehmin talon omistajat, Isokadulla
(nyk. Osuuspankki)

EGLÉ BJÖRKMAN
1816-1893

**HANS ANDERS
BJÖRKMAN**
1800-1858

EGLÉ BJÖRKMAN
1816-1893

MERKITTÄVÄ LIIKENAINEN

Eglé Amalia Björkman os. Wallin
Laivanvarustaja, raatimiehen **Hans
Anders Björkmanin** (1800-1858)
vaimo.

Jäätyään leskeksi 1858 hän jatkoi
liiketoimintaa useilla aluksilla sekä
kauppahuoneen johtajana.

Vielä 1800-luvulla naisella ei ollut
oikeus harjoittaa kaupankäyntiä ilman
porvarinoikeuslupakirjaa ja
porvarivalan suorittamista.

Mutta miehen kuoltua jatkoivat lesket
usein liiketoimintaa mutta jonkun
lapsensa nimessä.

KARL HERMAN RENLUND 1850-1908

Rautakauppias, lahjoittaja

Rautakauppias Herman Renlund kuuluu niihin harvoihin menestyneisiin liikemiehiin joka varttui vaatimattomissa olosuhteissa.

Vielä 1980-luvulla hänen nimensä näkyi katukylteissä useissa maamme kaupungeissa. Hänen elämäntyönsä rautakaupiaana ja teollisuusmiehenä sijoittuu 1800-luvun loppupuolella ja 1900-luvun alkupuolella.

***”Brita Maria Renlunds minne”* – nimisen säätiön kautta tuetaan koulutusta ja sosiaalista työtä.**

Hänen nimensä arvostetaan vielä ja hänet muistetaan merkittävänä omistajahenkilönä Suomalaisessa elinkeinoelämässä.

**ALFRED
BJÖRKLUND
1850-1922**

Kauppaneuvos, rautakauppias

Afred Björklund ei jatkanut suutarina kuten isänsä. Hän aloitti liikemiesuransa jo 13-vuotiaana liikemies Holmlundin kaupassa.

Vuonna 1878 hän avasi oman kauppansa ns. Räbbin talossa Isokadulla. Oma liikepaikka saa kuitenkin odottaa. Vasta kymmenen vuotta myöhemmin Alfred ostaa kiinteistön ja muutta kulmarakennukseen Kauppatorin laidalla.

Liikepaikasta muodostuu käsite Kokkolassa: *Björklundin kulma*.

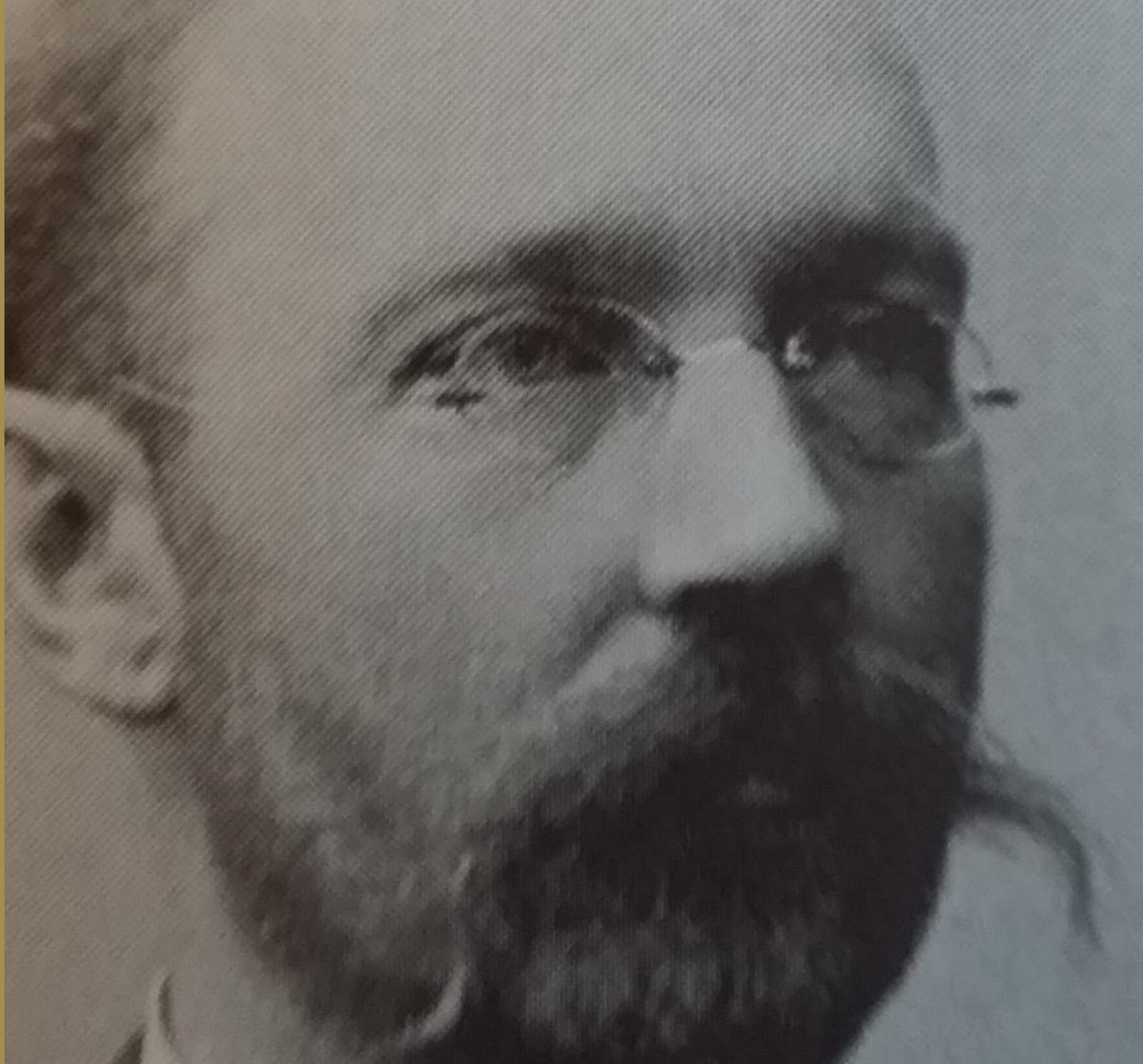
HILMA KYNTZELL **1850-1930**

ENSIMMÄINEN NAISPUOLINEN PORVARI

Hilma Katharina Eklund
Edelläkävijänä naisten tasaarvon
aikaansaamiseksi liiketoiminnan
harjoittamisessa

Ennen avioitumista August Kyntzell'in kanssa hän jätti vuonna 1877 maistraatille porvarinoikeusanomuksen, jossa anoi lupaa harjoittaa kaupankäyntiä, liitteenä oli kaksi todistusta, joista kävi ilmi, että hän on sekä kirjoitus- että laskutaitoinen ja lisäksi suorittanut kurssin kirjanpidossa. Hänen anomukseensa suostuttiin, ja kun Hilma Katharina oli vannonut porvarinvalansa säädetyssä järjestyksessä sekä maksanut porvarinmaksuna 40 mk, hänelle ojennettiin porvarinvaltakirja.

Näin Kokkola oli saanut ensimmäisen naispuolisen porvarin

OTTO RODÉN
1860-1908

***Laivameklari, huolintaa ja
ahtaustoimintaa***

Perusti huolinta- ja agentuuri-
toimintaa harjoittavan yrityksen
1884, josta myöhemmin tuli Ab
Otto Rodén Oy.

Hänellä oli kaupanalan koulutus ja
toimi konttoristina ennen oman
yrityksen perustamista.

Kuoli ainoastaan 48 vuoden
ikäisenä. Hänen yhtiönsä oli silloin
kaupungin johtava toimialallaan.

ASTLEY W. RODÉN

1887-1948

Varakonsuli (*Ruotsi, Tanska, Hollanti*)

Hän kävi ainoastaan seitsemän luokkaa oppilaitoksessa, mutta jatkoi opintonsa Hampurin kauppa-akatemiassa josta sai diplomin vuonna 1905.

Hän palasi kotikaupunkiinsa ja aloitti työt isänsä laivameklari- ja huolintayrityksessä. Isän kuoltua äkillisesti Astley oli ainoastaan 20 vuotias joutuessaan firman johtoon. Yrityksestä tuli Oy Otto Rodén Ab jossa Astley Rodén oli pääomistaja. Rodén oli myös Heidenberg, Uunila & Co ja Yxpila Stevedoring Co:n osakas.

A.L.HAGSTRÖM

1876-1962

*Talous- ja teollisuusneuvos
nahkatehtailija*

Hän perusti kahden kumppaninsa kanssa oman nahkamuokkaamon vuonna 1896. Kun hän meni naimisiin vuonna 1900 käynnistettiin ompelimon jossa vaimo ja muutama palkattua naista ompelivat. Vuonna 1901 hän vuokrasi isomman nahkimon Hassisissa josta kaksi vuotta myöhemmin muutettiin Närvilään.

Hagström suunnitteli ja osallistui uuden tehtaan rakentamisessa. Toiminta kasvoi ja kohta myytiin työrukkasia koko maassa. Vuonna 1908 kokeiltiin kromisuolaa nahanvalmistuksessa ja kaksi vuotta myöhemmin aloitettiin ensimmäisinä Suomessa käyttämään tätä menetelmää nahanvalmistuksessa.

CARL KANKKONEN 1821-1911

Veneensuunnittelija

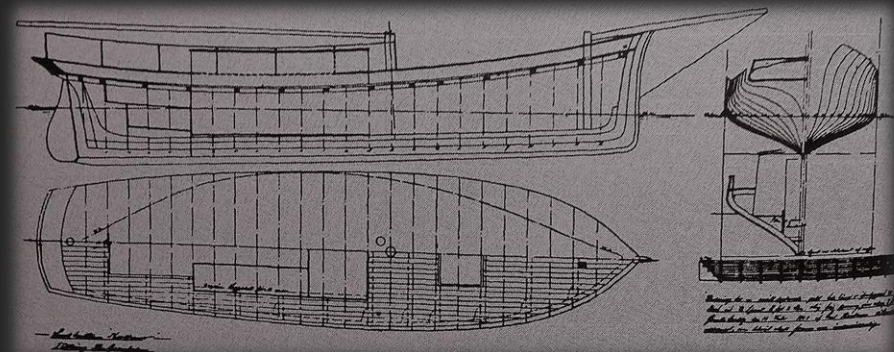
Matts Kankkosen veli

1849 nousee Carl Kankkonen tunnetuksi ensimmäisenä huviveneiden suunnittelijana Suomessa.

Hänellä oli hyvä maine kauniiden veneiden suunnittelijana.

Sekä tulli- että luotsilaitokset tilasivat veneensä *Carl Kankkoselta*.

"Kullervo" 1868 (Rödsöboken)

**GUSTAF "GÖSTA"
KYNTZELL
1882-1961**

Insinööri ja veneensuunnittelija

Hän opiskeli Mecklenburgissa ja otti insinööritutkinnon Ruotsin Chalmersissa.

Hän oli Borgå Ångfarts Ab:n toimitusjohtaja ja toimi Suomen Lloyds'in laivankatsastusmiehenä.

Inga Lill 1907

ALEXANDER NYBERG SISARUKSET

Aikana jolloin Ford aloittaa T-mallinsa sarjatuotannon ovat kolme veljestä Alexander, Fritjof ja Tor Nyberg Alavetelistä siirtolaisina Arizonassa. Hyvällä ”pelisilmällä” näkevät veljekset heti että tähän T-Ford malliin kannattaisi panostaa.

Veljeksista tulee Fordin aikakauden käynnistäjinä Suomessa. He tuovat ensimmäiset Ford-autot ja rakentavat myyntiverkoston maassamme.

CARL HAGSTRÖM

1903-1967

Johtaja Carl Hagström oli A.L. Hagströmin poika ja aloitti työuraansa isänsä yrityksessä. Hän oli Isokosken Sähkövoimalaitoksen johtajana 1924-1932 jonka jälkeen hän perusti marjanjalostusta harjoittavan Oy Suomen Marjat Ab:n vuonna 1932.

EDVIN FRANZÉN 1897-1975

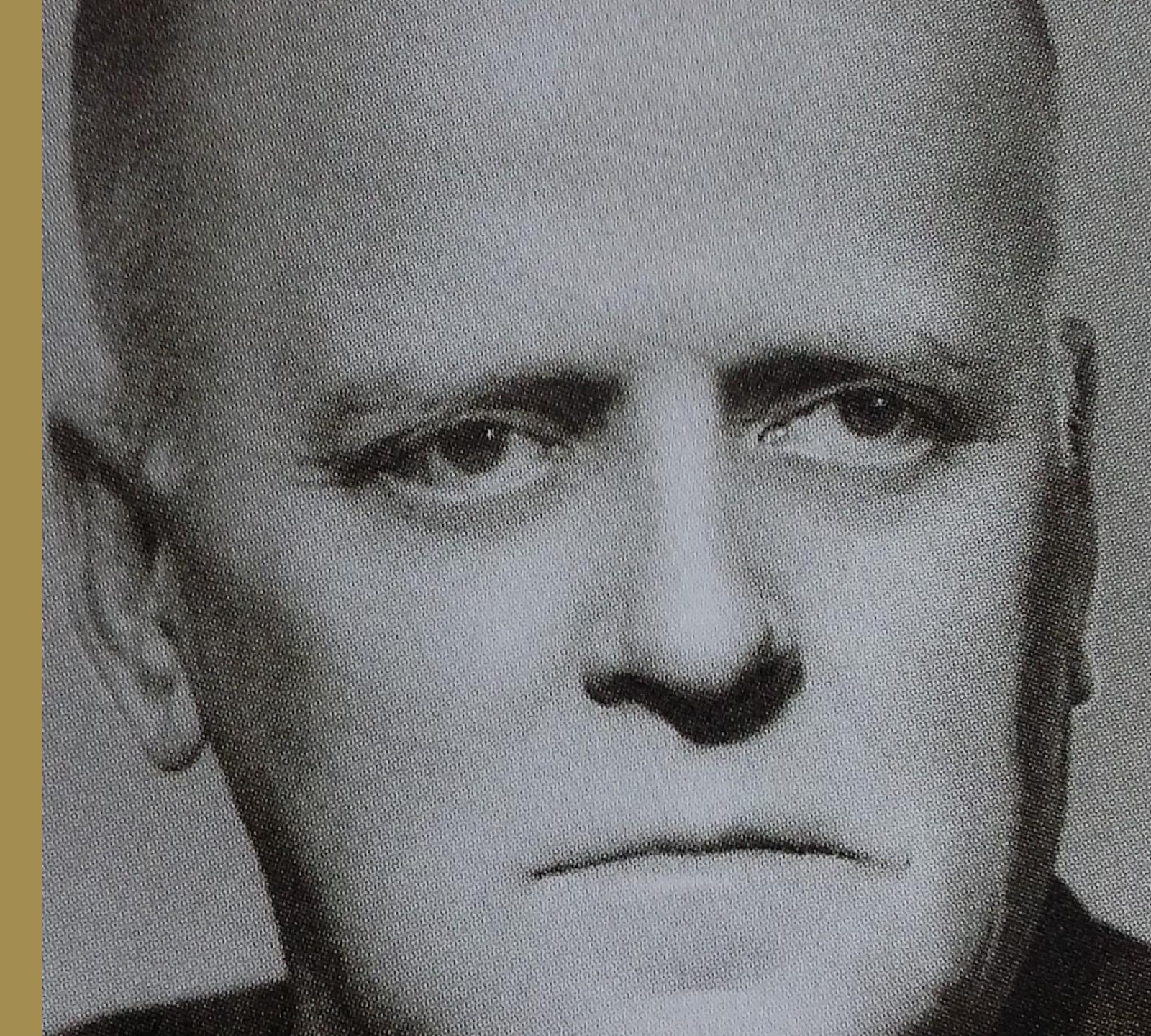
Kauppaneuvos

Hän oli Kokkolan vaatetusalan uranuurtaja. Kauppakomppanian vaatetusliike Pitkäsillan- ja Isokadun kulmassa oli aikoinaan suurimpia koko pohjoissuomessa. Alennuspäivät vetivät väkeä kaikilta lähiseuduilta. Kokkolan Kauppakomppania perustettiin 1919 tukkuliikkeenä ja vaatteiden valmistus käynnistyi 1933.

Vaatetustehdas

EVALD VAINIO

1898-1965

Kauppaneuvos

Vaatetusalan uranuurtaja ja Kokkolan Kappatehdas Oy:n perustaja. Vainio oli myös mukana perustamassa Pukumies O/y:tä, Kokkolan Veneveistämöä, Pohjan Puku O/y:tä, Vape O/y:tä ja Linnan Pukimo O/y:tä.

Mukana useissa yhteiskunnallisissa tehtävissä.

HEIKKI HUHTAMÄKI 1900-1970

Kauppaneuvos

Perusti makeistehtaan Oy
Huhtamäen Tehtaat-Huhtamäkis
Fabriker Ab.

Naimisissa A.L.Hagströmin tytön
Signen kanssa. Muutti myöhemmin
Turkuun jossa makeistehdas jatkoi
tavaramerkeillä Hellas ja Leiras.
Rahoitti Kokkola-kotkan
muistomerkki Terassitalon edessä.

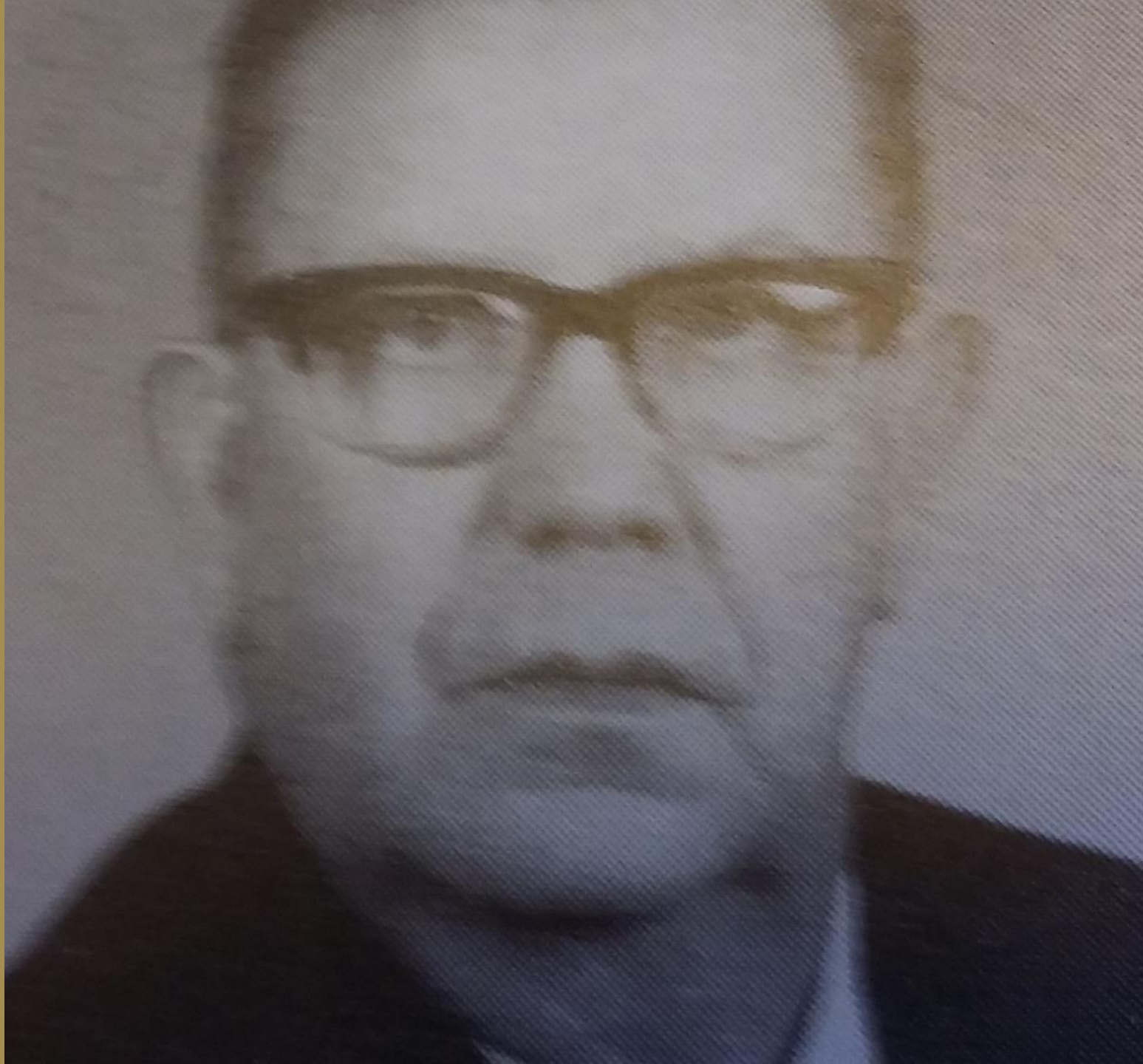
EDVIN RENLUND 1904-1990

Kauppaneuvos

E.A.Renlundin perustaja,
Polkupyöräkeskus Oy, Rautakauppa
Ermo Ab, Suomen Monark Oy-
Finska Monark Ab:n toimitusjohtaja

*E. A. Renlundin liikealo Isokatu 20
E. A. Renlunds affärshus Storgatan 20*

UNO GRANHOLM 1900-1977

Uno Granholmin aloitteesta käynnisti Granholm & Käll useita sivuliikkeitä. (m.m. Petsamoon) ja vuonna 1935 tytäryhtiön Kokkolan Kahvipaahtimon,

Eräs Paahtimon kahvisekoituksista myytiin tavaramerkillä ”Neekeripoika”.Yrityksestä kasvoi maamme suurimpiin toimialallaan.

Granholm oli myös mukana perustamassa Öjan Valkopesu Oy:tä, Teerijärven Kehräämöä ja hänellä oli osake-enemmistö purukumitehtaassa Oy Champion Ab:ssa.

Granholm toimi Ab Granholm Oy:n johtajana vuoteen 1961 jolloin hän siirtyi eläkkeelle.

ERIK GRANHOLM

1917-2006

Teollisuusneuvos, tekstiili-insinööri

Teerijärven Kehräämön/Terinit Oy:n perustaja. Yritys työllisti enimmillään noin 300 henkilöä.

Erik Granholm vaikutti merkittäväällä tavalla tekstiiliteollisuuden kehittämisessä kotikunnassaan (Teerijärvi/Kruunupyy)

Hän oli myös aktiivisesti mukana kunnallisissa luottamustehtävissä.

 Terinit

JOEL SANDKVIST 1888-1976

Monitoiminen liikkeenharjoittaja

Oli Alfr.Björklundin Rautakaupan
toimitusjohtajana vuosina 1924-1935
jonka jälkeen hän perusti Kokkolan
Taloustarpeidenkauppa Oy -
Gamlakarleby Husgerådsaffär Ab,
Vuonna 1952 hän osti Alfr.Björklundin
Rautakauppa Oy:n koko osakekannan.

Joel oli myös mukana monissa
yhteiskunnallisissa tehtävissä

TUOMAS POHJANPALO 1861-1933

Kauppaneuvos

Tuomas Friis (vuodesta 1906 Pohjanpalo) syntyi Himangalla 1861 ja kuoli Kokkolassa 1933. Isä Johan Friis siirtyi Kalajoelle lukkariksi 1871, toimien myös moninaisissa liiketoimissa. Tuomas kävi ensin Kaarlelassa Villan kansakoulun ja jatkoi sitten ruotsinkielisissä Kokkolan ala-, alkeis- ja yläalekiskouluissa. Hän suoritti Oulun ruotsinkielisen kauppakoulun 1874- 1878.

Hän oli eduskunnan jäsenenä valtiopäivillä v. 1907- 1908, kuului Keskuskauppakamariin, oli perustamassa K- P:n Maanviljelysseuraa (1903), Kokkolan emäntäkoulua, Kokkolan ja Ykspihlajan suomalaisia kansakouluja, suomalaista yhteiskoulua, sanomalehti Kokkolaa ym.

JUHANI POHJANPALO 1866-1931

Perusti veljensä kanssa vuonna
1885 metalliyrityksen Veljekset Friis

- Konepaja, valimo, köysitehdas

**MATTI
POHJANPALO**
1871-1918

Matti Leander **Pohjanpalo** (vuoteen 1906 Friis)

Toimi opettajana Kalajoen teollisuuskoulussa ja oli aktiivinen suomalaisuuden kannattaja ja edistäjä.

Hän jäi Kalajoen tehtaan johtajaksi kun veljekset muuttivat Ykspihlajaan. Hänestä tuli Suomen köysitehtaan johtajaksi Kokkolaan vuonna 1901, Tehdas tuhoutui tulipalossa vuonna 1910.

Hän luopui johtajuudesta ja muutti Etelä Pohjanmaalle 1913.

Kuoli Viipurissa perustettavan köysitehtaan yhteydessä.

ELIEL SANDBACKA
1882-1953

Kauppaneuvos ja monitoiminen liikemies

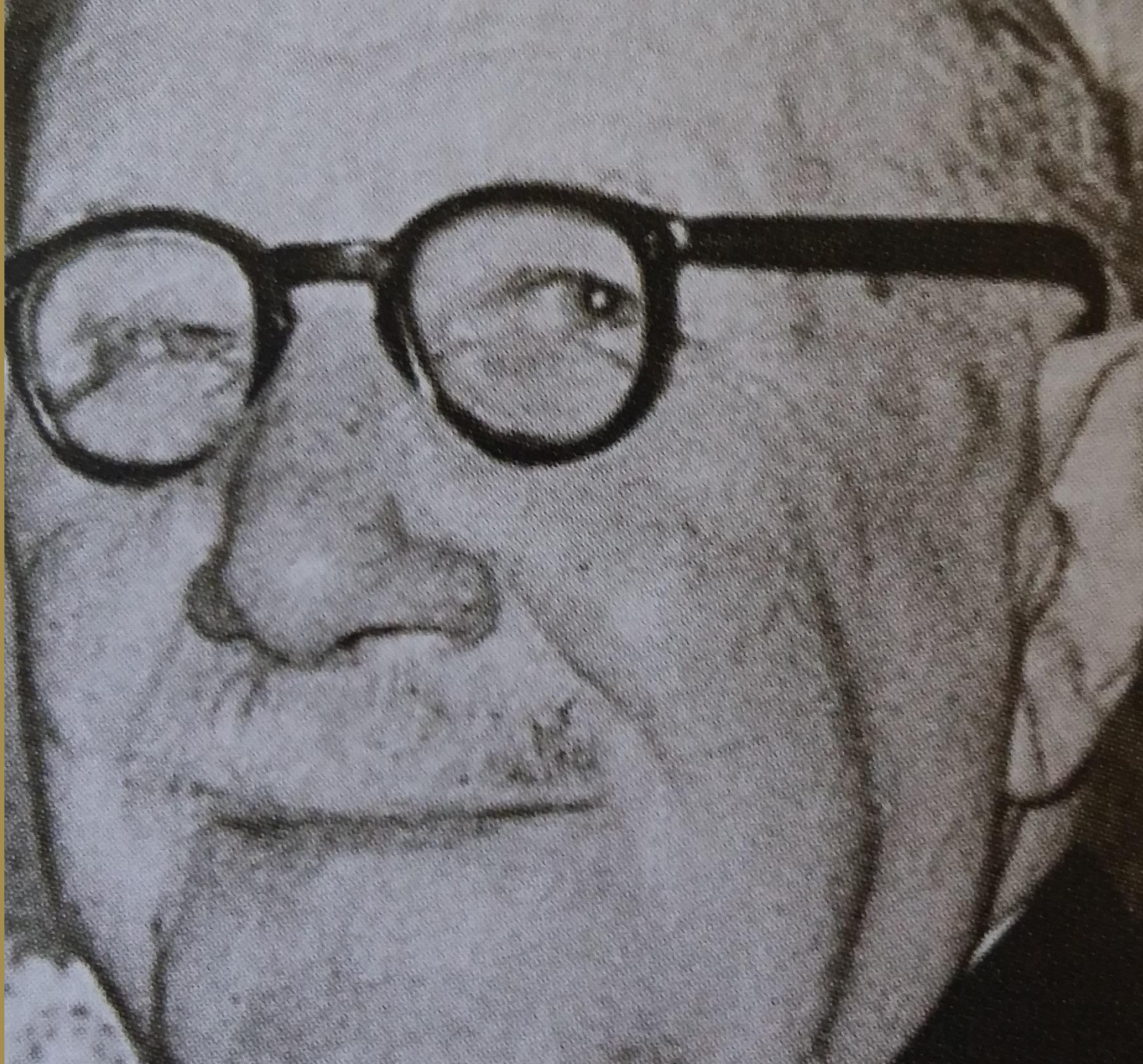
Osakkaana Kokkolan Vientiosuuskunnassa.

Osakkaana Vuota- ja Nahkakomppania Oy:ssä, Oli tämän yrityksen toimitusjohtaja sekä hallituksen puheenjohtaja.

Oli mukana perustamassa:

Gamlakarleby Handels A/B, Gamlakarleby Rederi A/B, Gamlakarleby Fartygs A/B, Kokkolan Panimo o/y, Tampereen Kenkäteollisuus o/y, Kromläderfabriken Ab, Kuopion Vuota- ja Nahkakomppania o/y, Joensuun Vuota- ja Nahkakomppania o/y, Yxpilä A/b.

M.A.SLOTTE

1878-1964

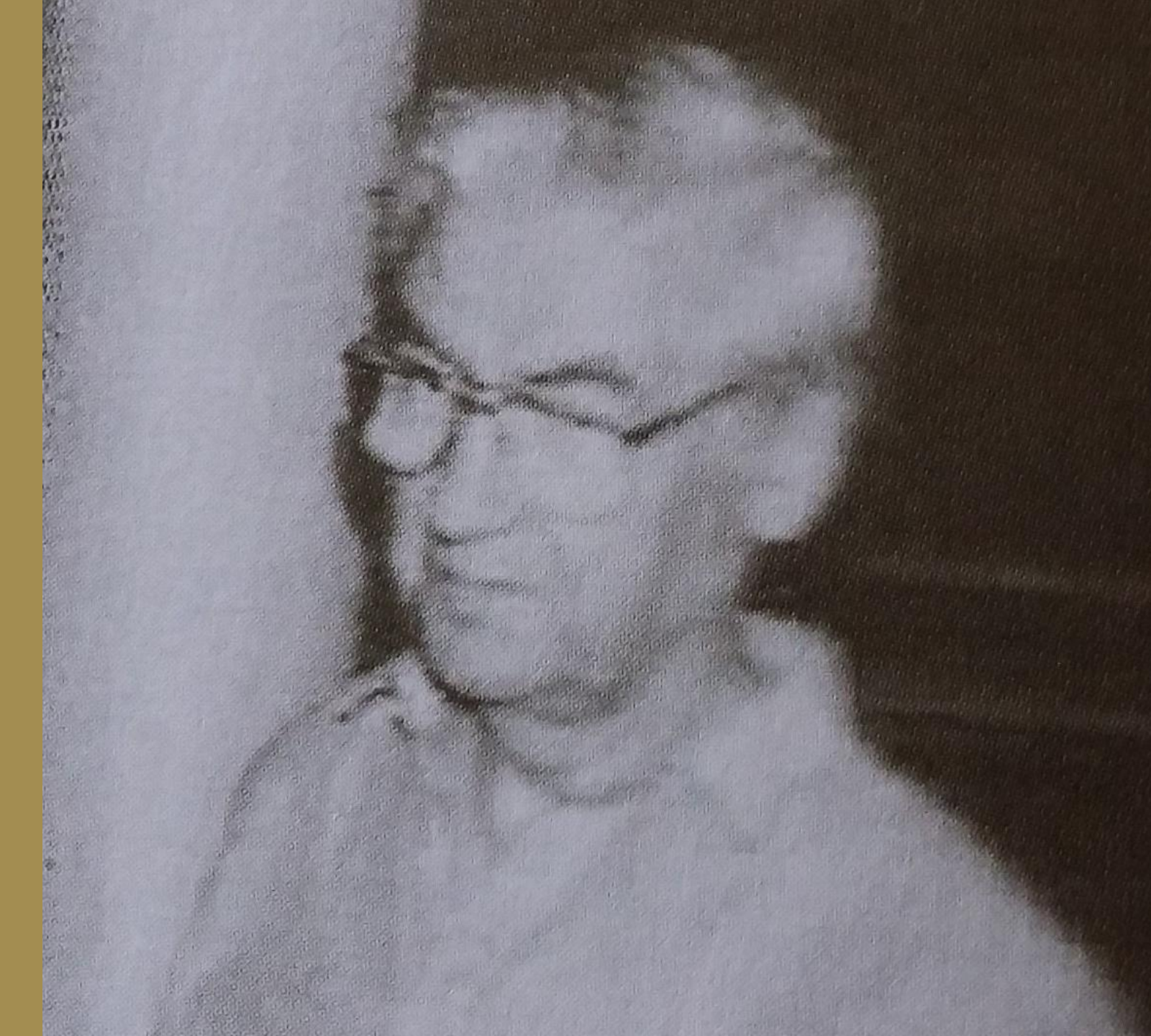
Kauppaneuvos

Oli vain 15-vuotinen kun hän osallistui isänsä ja setänsä matkoihin pohjois- ja itä Suomen markkinoille. He myivät käsineitä ja karstoja sekä ostivat lammas- ja vasikannahkoja. Ensimmäisenä matkana Pietariin heräsi kiinnostus riistannahkojen myymiselle. Hän osti 30 000 oravannahkaa, joita hän myi Helsingissä suurella voitolla.

Vuonna 1900 hän rakensi Alaveteliin uuden nahkimon. Kolme vuotta myöhemmin hän aloitti nahan ja kenkien myynnin. 1904 hän perusti Slotte & Gustafsson. Yritys avasi myös sivuliikkeen Pietarsaareen ja myi pieksukenkiä, pohjallisnahkaa sekä osti raakavuotia ja riistannahkaa.

Slotten kulmasta ja kenkäkaupasta tuli käsite Kokkolassa.

FRITJOF GUSTAFSSON

Toimelias yrittäjä ja nahkuri
Alavetelissä.

Osakkaana ja monivuotinen
toimitusjohtaja perheyriyksessä.
Nahkatehdas oli perustettu vuonna
1897 kotinahkimona Alavetelin
Pelossa.

Myöhemmine Veljekset Gustafsson
Ky, nykyään Oy Geson Ab.

HELGE AHOLA

Monitoiminen kuljetusyrittäjä.

Perusti kuljetusyrityksen ja osti ensimmäisen autonsa vuonna 1955.

Kaikki alkoi siitä kun Helge Ahola näki että oli olemassa kysyntä johon hän, kuorma-autonsa avulla voisi vastata. 1950-luvun Suomessa löytyi tarvetta erilaisille kuljetuksille, m.m. hiekka- ja tarvikekuljetuksista oli puute.

Yhden miehen yrityksestä kasvoi myöhemmin logistiikka-alan suuryritykseksi Ahola Transport.

ROGER STÖRLING 1926-2003

Liikemies Roger ”Rukka” Störling näkee mahdollisuudet tavarantuotteisessa Suomessa ja perustaa yhdessä muutaman kumppanin kanssa Urheiluvaatetus Oy- Sportbeklädnad Ab:n pienessä 30 neliön huoneessa Torkinmäellä. Aluksi yrityksellä oli muutama ompelijaa ja valmisti urheilu- ja vapaa-ajan vaatteita.

Enimmillään Oy Rukka Products Ab työllisti noin 800 henkilöä, joista puolet Kokkolassa.

1970-luvun loppupuolella osti Oy Finlayson Ab puolet yrityksen osakkeista ja muovimattojen valmistus lopetettiin.

Kts sivuston valikosta ”Tarinat”

**HUGO GUSTAF
SANDBACKA
1885-1960**

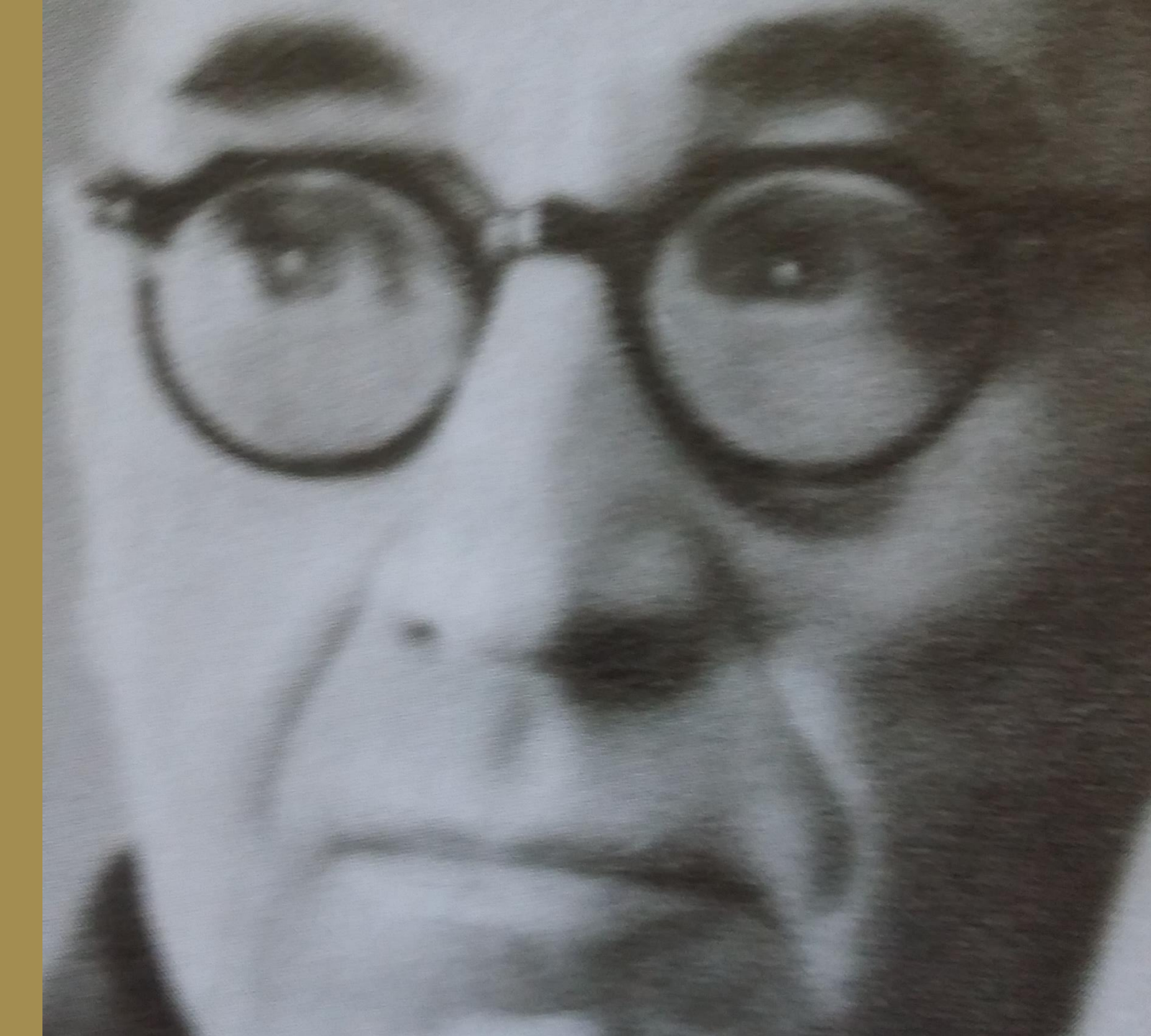
Kauppaneuvos

Oy Epilän Nahkatehdas Ab:n
toimitusjohtaja

Liikemiesuransa lisäksi hän toimi
aktiivisesti kristillisen
aikuisopetuksen kehittämisessä.

Veljensä Eliel Sandbacka tunnettiin
Vuota- ja Nahkakomppania Oy:n
johtajana.

VERNER MATTSSON

1885-1964

Jo nuorena hän osoitti kauppataitojaan ostamalla ja myymällä kotieläimiä isänsä laskuun. Vuonna 1902 ollessaan 16 vuotias hän muutti Amerikkaan jossa hänen veljensä jo asui. Siellä hän vietti kuusi vuotta ja työskenteli kaivoksessa sekä hedelmäkauppiaana. Hän palasi kotimaahan ja perusti Kokkolaan useita yrityksiä; teurastamo, lihakauppa, makkaratehdas ym.

Tunnetuin oli hänen rakentama sähkömylly Suntin rannalle 1931.

Mattssonin mylly

EMIL BJÖRK

ELIEL SANDBACKA

M.A.SLOTTE

HUGO SANDBACKA

Perustivat Vuota- ja
Nahkakomppania Oy:n vuonna
1911

Suomen Turkistehdas Oy:n
Hämeenlinnaan vuonna 1916

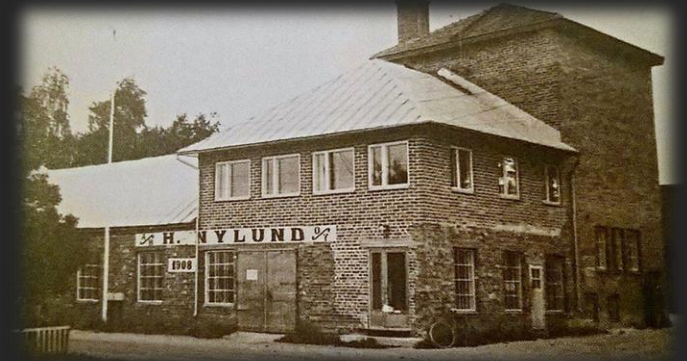
Oy Epilän Nahkatehdas Ab

HERMAN NYLUND

Tehtailija ja varsitehdas Oy
H.Nylund Ab:n toimitusjohtaja.

Tuli tunnetuksi pesulaudoistaan.
Yritys työllisti enimmillään noin 70
henkilöä.

Pesulauta HN

AXEL HAGA
1874-1955

Kauppias ja makkarantekijä

Axel Hagan Makkaratehdas Suntain
rannalla

Axel Haga
GAMLAKARLEBY, KOKKOLA
Tel. 1184 Puh.
Rekommenderas
Suositellaan
RADIO 4344
KAUPPIAITTEN TEOLLISUUS OY. KESKISISÄLTÖ 50 TIKKUA

CHARKUTERIAFFÄREN
Axel Hagas Korvfabrik & Charkuteriaffär
REKOMMENDERAS!

TEPPO HAKALA 1906-1978

Kauppaneuvos

Rautakauppa Hakan toimitusjohtaja

**Utvecklade järnhandels-
företaget till Mellersta
Österbottens största under
1960-talet. Företaget hade som
mest över 100 anställda. Han
deltog i betydande
förtroendeuppdrag inom
branschorganisationerna. Var
också aktiv i Gamlakarleby
Handelsgille.**

ERNST INDOLA

Karstatehdas

Interiör från Indolas kardfabrik som flyttats till
Kirkonmäen museomuseo.

Indolan karstatehtaan sisätiloja. Tehdas on siirretty
Kirkonmäen museoalueelle.

HELGE LINDROOS 1912-1987

Helge Lindroos tuli tunnetuksi kauppamiehenä. Kauppa-alan koulutusta hän sai kauppamatkoillaan isänsä kanssa. Silloin hän tajusi kuinka tärkeä on prosenttilaskennan hallitseminen jotta pystyy menestyä liikeelämässä.

– Minkä takia tehdä asioista vaikeita kun ne voivat olla yksinkertaisia ja helposti tajuttavia. Soinissa opin menestymisen salaisuudet - On ostettava tavaraa yhdellä markalla ja myydä sitä kahdella markalla, niin sillä yhdellä prosentilla pitäisi tulla toimeen.. opettaa Helge.

Helge Lindroos oli monessa mukana.

NILS GRANHOLM

Purukumitehdas Oy Champion Ab:n johtaja.

Tehdas myytiin 1960-luvun loppupuolella Merijal Oy:lle Ouluun.

Nils muutti myös ja hänestä tuli Merijalsin purukumivalmistuksen vastaava johtaja.

RUNAR SLOTTÉ 1910-2004

Kokkolan Krominahkatehtaan johtaja vuosina 1937-1980.

1932 hänestä tuli osakas isänsä yrityksessä M.A. Slotte & Co, ja toimi siellä m.m. matkustavana myyntimiehenä.

Vuonna 1937 ostettiin Kokkolan Krominahkatehdas ja Runar Slottesta tuli toimitusjohtaja – jossa hän jatkoi eläköitymiseensä asti.

Vuonna 1940 vuokrasi puolustusvoimat koko tehtaan ja ryhtyi valmistamaan sotavarusteita.

**OTTO
SÖDERSTRÖM
1871-1957**

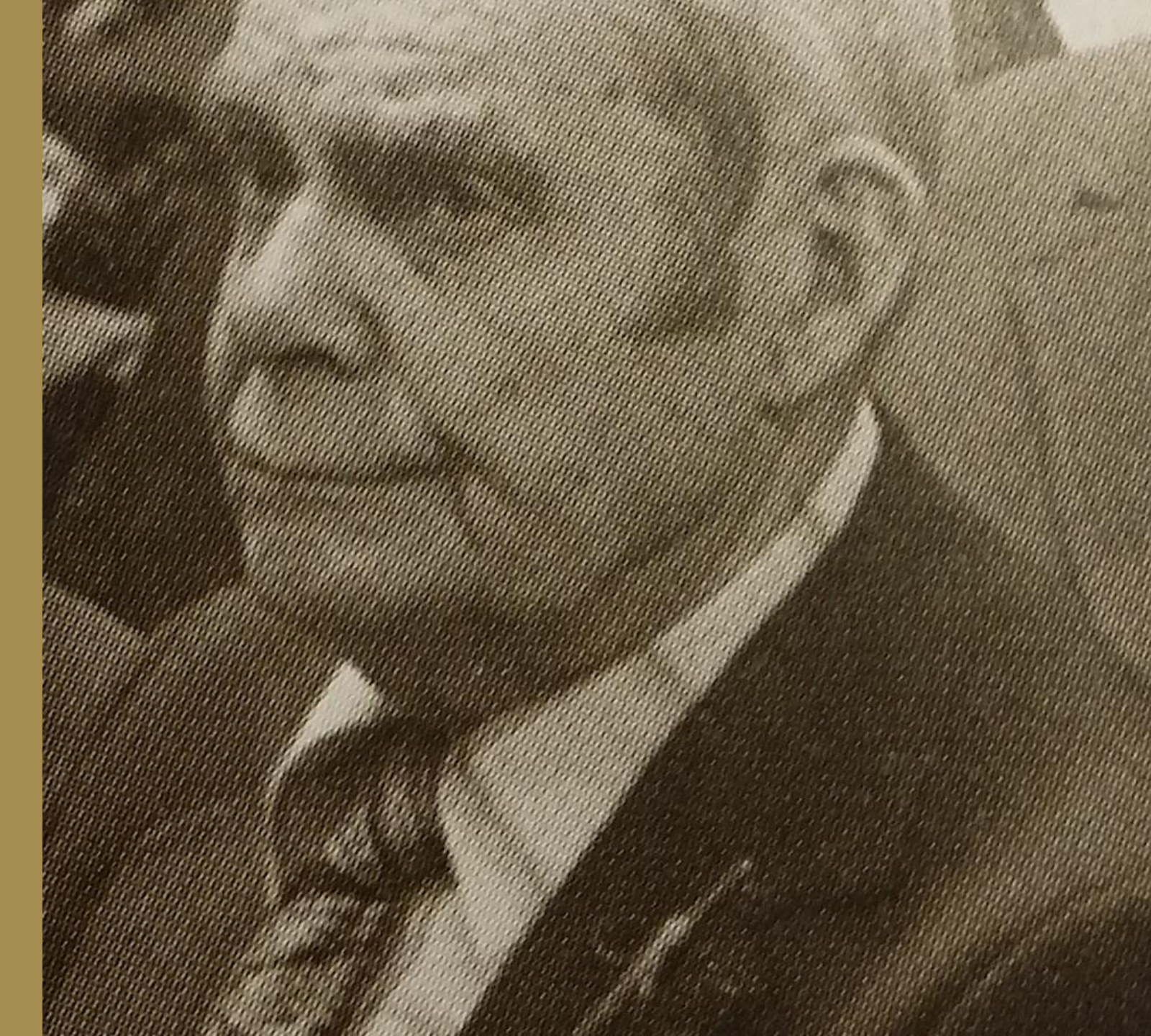
Maanviljelijä ja monipuolinen
liikemies

Perusti yhdessä Carl Hagströmin
kanssa Isokosken
Sähkövoimalaitoksen - Storfors
Elektriska Kraft Central Ab.

Hän oli myös mukana
perustamassa Kokkolan
Moottoritehtaan.

Oli aktiivinen luottamusmies ja
kaupunkivaltuuston jäsen.

AXEL "ATTE" SÖDERSTRÖM

Monipuolinen liikemies ja tunnettu
hevoskiinnostuksesta

Maanviljelijä, veneenrakentaja, nahkuri,
kenkäkauppias.

Julkisti kirjan "Hästkarlar och
travsport i Gamlakarleby och Karleby
kommun 1872-1932"

Omavalmisteinen vene "Atte"
(Rödsöboken)

WLADIMIR FROLOFF 1914-1997

Yrittäjä ja kangasmyyntiliike Repolan
Tukun omistaja ja johtaja.

Wladimir Froloff syntyi Viipurissa.
Hänen isänsä Johannes Froloff perusti
vuonna 1919 Repolan Tukku-nimisen
liikkeen Viipuriin. Tästä tuli myös
Wladimir tai ”Voovan” elämäntyö.

Wladimir Froloff kankaisten myyjänä Repolan Tukussa. Hänellä on kankaisten myyjien tunnusmerkki, ja komeat oli pakkarit Repolan Tukun hyllyssä. Vova Wladimir.

WERNER HÖGBACKA 1902-1975

Sähköinsinööri ja yrittäjä

Yhdessä Sandströmin kanssa he perustivat Tekno Sähköliikkeen vuonna 1925. He asensivat päivisin ja hoitivat laskutuksen ja kirjanpidon iltaisin.

Muutaman vuoden kuluttua yritys siirtyi Högbackan omistukseen. Sähköala kehittyi, tukkukauppa kasvoi ja kotitalouskoneiden tarjonta lisääntyi.

Högbacka toimi johtajana vuoteen 1974 jolloin hän myi yrityksensä. Teknolla oli silloin noin 100 henkilöä palkkalistallaan. Osa henkilöstöstä tuli osakkaaksi.

ELIS ÅSTRÖM

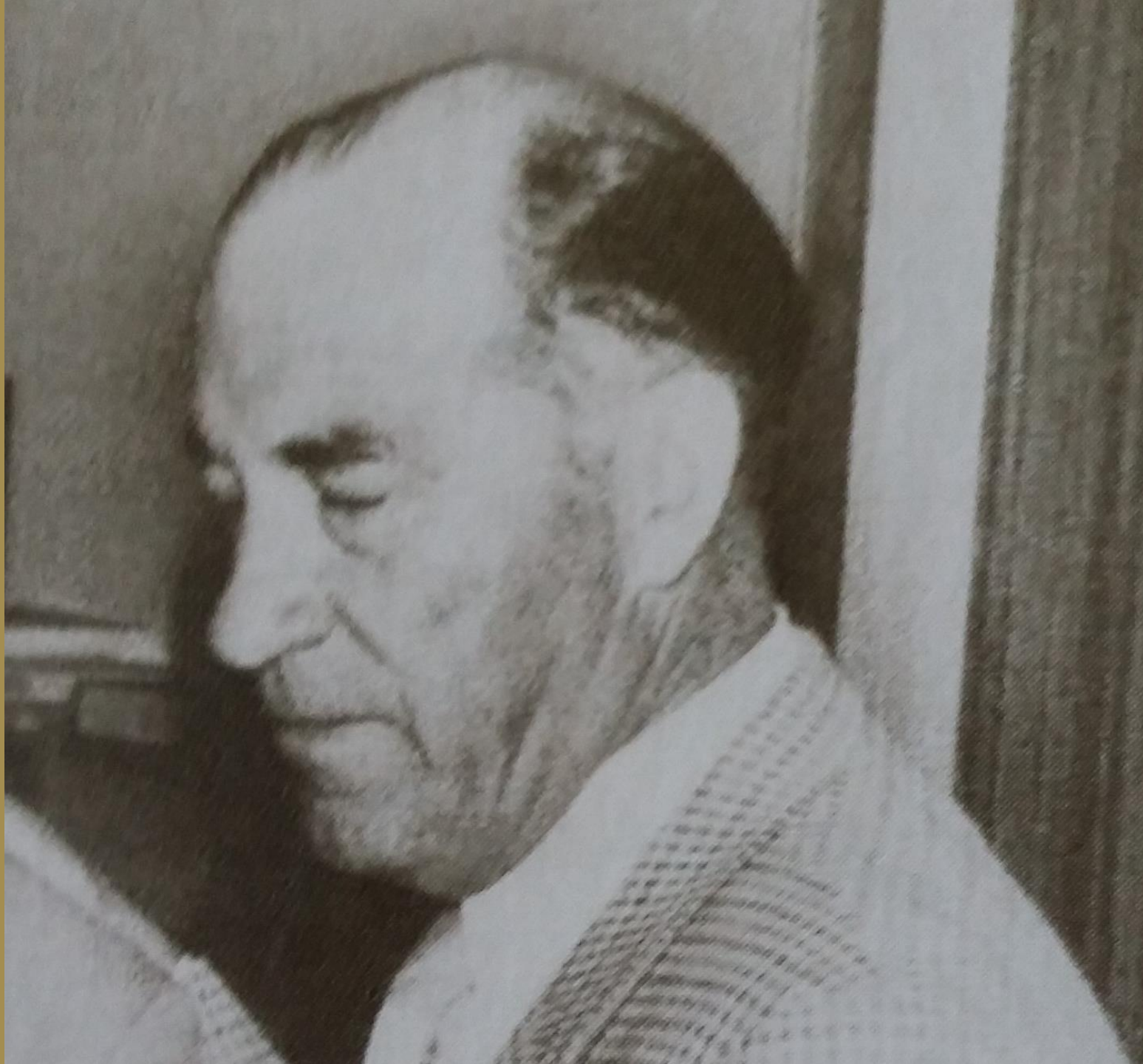
Vaatetusliike Åströmin perustaja
ja johtaja

Ab. Elis Åström

Gamla Karleby – Tel. 1296 – Storgatan 13

Ortens bäst försedda

TYG- & EKIPIRINGSAFFÄR

MATTS AHLSKOG **1928-2003**

***Konsuli** (Norja)*

Matts Ahlskog oli menestyvä liikemies. Hänen elämäntyönsä oli Ahlskogin nahkatehdas. Hän oli 21 vuotias kun tehdas siirtyi hänelle isänsä kuoleman jälkeen. Hän kehitti yritystä maamme ja koko Euroopan johtavimpiin nahka-alan yrityksiin.

Ahlskog-ryhmä panosti myös muihin toimialoihin ja investoi liikekiinteistöihin.

KOKKOLANSEUDUN MERKITTÄVÄT VAIKUTTAJAT JA YRITTÄJÄT

ESITTELYSTÄ PUUTTUU VARMAAN OSA
VAIKUTTAJISTA JOIDEN TIEDOT JA
KUVAT EIVÄT OLLEET SAATAVILLA